34 249 Verslag van een werkbezoek aan Brussel door een delegatie van de commissie Defensie

36 335 Verslag van een werkbezoek aan Brussel door een delegatie van de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat

Nr. 5 VERSLAG VAN EEN WERKBEZOEK AAN BRUSSEL DOOR EEN DELEGATIE VAN DE VASTE COMMISSIES VOOR DEFENSIE EN INFRASTRUCUUR EN WATERSTAAT OP 12 OKTOBER 2026

Vastgesteld 12 november 2026

Een delegatie van leden uit de vaste commissies voor Defensie en Infrastructuur en Waterstaat heeft op 12 oktober 2026 een werkbezoek gebracht aan Brussel. De delegatie bestond uit de leden Huizenga (commissievoorzitter I&W, D66), Jagtenberg (D66), Van Leijen (D66), de Groot (VVD), Schutz (VVD), Bolhuis (PRO), de Hoop (PRO), Boelsma-Hoekstra (CDA), Van Lanschot (CDA) en Ten Hove (Groep Markuszower).

Het werkbezoek had als doel om meer inzicht te verkrijgen in het beleid voor militaire mobiliteit binnen de EU en de NAVO. De vaste commissies voor Defensie en Infrastructuur en Waterstaat hebben het onderwerp militaire mobiliteit op de kennisagenda van beide commissies geplaatst. Daarbij is in juni 2026 besloten om het instrument parlementaire verkenning te gebruiken, waarbij de leden de Groot (VVD) en de Hoop (PRO) zijn aangesteld als rapporteur. Naast het werkbezoek voeren de rapporteurs in de komende periode gesprekken met experts en is een internationaal werkbezoek voorzien. De rapporteurs zullen hun bevindingen delen in een eindrapport.

De delegatie dankt alle gesprekspartners en degenen die betrokken zijn geweest bij het organiseren van dit werkbezoek.

De delegatieleider,

Huizenga

De griffier van de delegatie,

Schukkink

VERSLAG WERKBEZOEK AAN BRUSSEL DOOR DE COMMISSIES DEFENSIE EN IENW D.D. 12 OKTOBER 2026

Permanente Vertegenwoordiging EU

Het werkbezoek begon op de Nederlandse permanente vertegenwoordiging naar de Europese Unie. Daar sprak de delegatie met de Nederlandse ambassadeur in het Politiek en Veiligheidscomité van de EU en betrokken beleidsmedewerkers. Uit het gesprek werd duidelijk dat militaire mobiliteit in de afgelopen jaren steeds meer politieke aandacht krijgt in Europa. Jarenlang was het dossier een hoofdstedelijke aangelegenheid en werd de samenwerking van onderop en stap voor stap vormgegeven. Nu de urgentie meer wordt gevoeld lijken de geesten rijp voor meer Europese harmonisatie.

De onderhandelingen over het militaire mobiliteitspakket dat de Europese Commissie in november 2025 presenteerde zijn snel gegaan. Mogelijk volgt nog dit jaar een akkoord. De belangrijkste openstaande discussiepunten in de onderhandelingen gaan over de rolverdeling tussen de Europese Commissie en EU-lidstaten, met name bij het door de Commissie voorgestelde noodsysteem (EMMERS) en de solidariteitspool. Het noodsysteem moet het in urgente situaties mogelijk maken om regelgeving buiten werking te stellen en krijgsmachten prioritaire toegang te geven tot infrastructuur. In de solidariteitspool kunnen EU-lidstaten transportcapaciteiten delen en onderling uitlenen.

De permanente vertegenwoordiging gaf eveneens een toelichting op de financiering van militaire mobiliteit vanuit de Connecting Europe Facility (CEF), een fonds uit de EU-begroting. In de lopende EU-begroting is voor het eerst EU-financiering beschikbaar gesteld voor militaire mobiliteitsprojecten. De toegekende financiering - van ruim 1,7 miljard euro - is niet altijd naar projecten op de grote Europese militaire corridors gegaan. In de komende EU-begroting, waarover momenteel wordt onderhandeld, wil de Europese Commissie de financiering beter coördineren en structureren. Daarbij wil de Europese Commissie projecten op de corridors en grensoverschrijdende projecten prioriteren. De Commissie brengt op dit moment, samen met de EU-lidstaten en de EU militaire staf, de knelpunten langs corridors in kaart, die de leidraad moeten vormen voor financiering vanuit de nieuwe begroting. Hoeveel geld er beschikbaar komt is nog onzeker. In het laatste onderhandelingsvoorstel van het Ierse EU-voorzitterschap was de door de Europese Commissie voorgestelde 17,65 miljard euro voor militaire mobiliteit teruggebracht naar 15,6 miljard euro. Uitdagingen voor het ontvangen van CEF-financiering zijn dat er cofinanciering tegenover moet staan, dat projecten voldoende matuur moeten zijn en dat samenwerking met andere landen moet worden gezocht.

Europese Commissie

De delegatie vervolgde het werkbezoek met een bezoek aan de Europese Commissie. Daar spraken de leden met vertegenwoordigers van het directoraat-generaal Defensie-industrie en Ruimtevaart (DEFIS) en het directoraat-generaal Mobiliteit en Vervoer (MOVE). Zij gaven een toelichting op de onderhandelingen over het militaire mobiliteitspakket. De Europese Commissie pleit voor een snelle activatie van het noodsysteem (EMMERS) die geldt voor de

gehele EU, waar lidstaten dit willen beperken tot specifieke corridors. De Commissie vindt die benadering te beperkt omdat de corridors zijn opgesteld vanuit logistieke behoeften. In relatie tot de solidariteitspool is de Europese Commissie van mening dat logistieke capaciteiten die (deels) zijn gefinancierd met EU-geld moeten worden ingebracht in de pool, terwijl de Raad inzet op vrijwilligheid. De Commissie benadrukt ook het belang van uitwisseling van informatie over militaire mobiliteit en de bescherming van kritieke infrastructuur en heeft daarvoor een militaire mobiliteitsgroep en een digitaal informatiesysteem voorgesteld. De samenstelling van die groep is nog onderdeel van de onderhandelingen. De door het Europees Parlement voorgestelde brede deelname kan volgens de Commissie ten koste gaan van informatie-uitwisseling. Ook waarschuwde de Europese Commissie tijdens het gesprek dat snijden in de EU-begroting mogelijk ten koste gaat van (de snelle implementatie van) het digitale informatiesysteem.

Permanente Vertegenwoordiging NAVO

De delegatie werd vervolgens ontvangen op de Nederlandse permanente vertegenwoordiging bij de NAVO. Daar sprak de delegatie met de Nederlandse ambassadeur, de permanent militair vertegenwoordiger en betrokken beleidsmedewerkers. Zij gaven een toelichting op de ontwikkelingen binnen het bondgenootschap, waarbij meer nadruk ligt op afschrikking en verdediging en Europa meer verantwoordelijkheid neemt. Ook lichtten zij de regionale plannen van de NAVO toe, en de rol van militaire mobiliteit daarbinnen. Uitdagingen liggen op het gebied van grensprocedures, informatie-uitwisseling, de coördinatie en beschikbaarheid van logistieke capaciteiten, afstemming tussen de EU en de NAVO en afstemming van grensoverschrijdende infrastructuurprojecten. Bij dat laatste werd benadrukt dat regels en procedures ook op de valreep nog aanpasbaar zijn wanneer het spannend wordt; infrastructuur niet. Voor de NAVO zijn de afspraken om te komen tot 3,5% bpp militaire uitgaven door alle bondgenoten een harde norm; aan de invulling van de afspraken rond 1,5% bbp gerelateerde veiligheidsuitgaven stelt de NAVO geen harde eisen. In het kader van Host Nation Support stelt de NAVO wel eisen aan wat er operationeel gebeuren moet of geregeld dient te zijn op het terrein van militaire mobiliteit.

NAVO-hoofdkwartier

Medewerkers van de internationale staf van de NAVO gaven een toelichting op de rol van de NAVO op het gebied van militaire mobiliteit. Bij de onderhandelingen over het militaire mobiliteitspakket van de EU zet de NAVO-staf in op het gebruik van dezelfde taal binnen de EU en de NAVO. Ook benadrukte de staf het belang van goede afstemming tussen beide organisaties, bijvoorbeeld door dezelfde personen af te vaardigen naar overlegfora binnen zowel de EU als de NAVO. Tot slot wees de staf op het belang van duidelijke procedures en taakverdelingen bij crisissituaties. De delegatie sprak daarnaast over training, verzekering, compensatie van civiele vervoerders en de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd specialistisch personeel (machinisten, laders) wanneer daar in vredestijd onvoldoende markt voor is.